# ทีฆายุโก - ฑีฆายุโก

นำเสนอเมื่อ : 2 ธ.ค. 2552

**ทีฆายุโก - ฑีฆายุโก**

เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ไม่ว่าจะเป็น ๕ ธันวาคม หรือ ๑๒ สิงหาคม ก็ตาม เราจะพบป้ายหรือข้อความถวายชัยมงคลว่า "ทีฆายุโก โหตุ มหาราชา" หรือ "ทีฆายุกา โหตุ มหาราชินี" ตามสถานที่ราชการ หรือ ในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนวารสารรายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือนอยู่ทั่วไป เขียนกันถูกบ้าง ผิดบ้าง แม้จะได้เคยแนะนำทั้งทางวิทยุและข้อเขียนต่าง ๆ อยู่เสมอแล้ว แต่ก็ยังคงมีการเขียนหรือพิมพ์ผิด ๆ อยู่ตลอดมาทุกปี นั่นคือคำว่า "ทีฆายุโก" หรือ "ทีฆายุกา" ซึ่งจะต้องใช้ ท (ทหาร) นั่น บางทีก็ใช้ ฑ (นางมณโฑ) อยู่บ่อย ๆ และ ณ สถานที่ราชการซึ่งมีผู้มีความรู้ด้านบาลี ถึงเปรียญ ๙ ประโยคอยู่มากกว่าหน่วยราชการอื่น ๆ คือ กระทรวงกลาโหม ก็ยังปล่อยให้เขียนผิด ๆ ออกมา ถ้าท่านเดินผ่านหรือนั่งรถผ่านหน้ากระทรวงกลาโหม และสังเกตดูข้อความถวายชัยมงคลตัวขนาดใหญ่ ชั้นบนของอาคารด้านหน้า ปรากฏว่าเป็น "ฑีฆายุโก โหตุ มหาราชา" ท (ทหาร) ที่คำว่า "ทีฆายุโก) กลายเป็น ฑ (นางมณโฑ) ไป

คำว่า "ทีฆายุโก" เป็นภาษาบาลี ใช้ ท ทหาร แปลว่า "มีอายุยืน" เมื่อรวมข้อความที่ว่า "ทีฆายุโก โหตุ มหาราชา" ตามอักษรก็แปลว่า "ขอพระมหาราชจงทรงมีพระชนมายุยั่งยืนนาน" และ "ทีฆายุกา" สำหรับพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถนั้น ก็เป็นการเปลี่ยนรูปตามไวยากรณ์ เพราะ คำว่า "มหาราชา" เป็นปุงลิงค์ คือเพศชาย จึงต้องใช้ "ทีฆายุโก" สวน "มหาราชินี" เป็น อิตถีลิงค์ คือ เพศหญิง จึงใช้ "ทีฆายุกา"

เหตุที่บางคนเขียนเป็น ฑ นางมณโฑนั้น คงเป็นเพราะตัว ฑ อยู่ใกล้กับ ฆ (ระฆัง) ซึ่งมีหัวหยัก เลยทำให้ ท (ทหาร) มีหัวหยัก เลยกลายเป็น ฑ (นาง มณโฑ) ตามไปด้วย

คำในภาษาไทยที่มาจากภาษาบาลีที่เดิมเป็น ท (ทหาร) แล้วมีผู้เขียนเป็น ฑ (นางมณโฑ) ในสมัยก่อน ๆ นั้นมีอยู่หลายคำ เช่นคำว่า "ทูต" ซึ่งเป็นภาษาบาลี ใช้ ท (ทหาร) ก็มีพบอยู่บ่อย ๆ โดยเฉพาะในหนังสือเก่าเขียนเป็น "ฑูต" โดยใช้ ฑ (นางมณโฑ) หรือคำว่า "มนเทียรบาล" หนังสือเก่า ๆ เช่นในเรื่อง "กฎมณเฑียรบาล" ก็ดี หรือ "หมู่พระราชมณเฑียร" ก็ดี ที่คำว่า "มณเฑียร" ก็ใช้ ฑ (นางมณโฑ) แต่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้เขียนเป็น "มนเทียร" ใช้ ท (ทหาร) เพราะคำนี้มาจากคำบาลีว่า "มนฺทิร" ซึ่งแปลว่า "เรือน" เมื่อแผลง อิ เป็น เอีย คำว่า "มนฺทิร" จึงกลายเป็น "มนเทียร" ทำนองเดียวกับแผลงคำว่า "วชิร" เป็น "วิเชียร" หรือ "พาหิร" เป็น "พาเหียร" และ "ปกิรณกะ" เป็น "ปเกียรณกะ" ฉะนั้น

ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้เขียนคำว่า "ทีฆายุโก" ให้ถูกต้องหน่อย ในฐานะที่เราเป็นประชาชนที่มีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงไม่ควรที่จะใช้ข้อความใด ๆ ที่เกี่ยวกับพระองค์ท่านให้ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ผู้หลักผู้ใหญ่ในหน่วยราชการต่าง ๆ ควรจะได้เอาใจใส่ดูแล และสอดส่องให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ไม่ใช่ผู้น้อยหรือผู้เขียนจะทำอย่างไรหรือเขียนอย่างไร ก็ปล่อยเลยตามเลย

ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าทางกระทรวงกลาโหมพอจะมีเวลาก็ควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง ก่อนจะถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖

นอกจากนั้น ตามหนังสือพิมพ์รายวันแทบทุกฉบับ ก็มีทั้งคำว่า "ทีฆายุโก" (ท ทหาร) และ "ฑีฆายุโก" (ฑ นางมณโฑ) ปะปนกันอยู่ในฉบับเดียวกัน ควรจะไดระมัดระวังให้มาก ความจริงก็มิได้ทำให้ความหมายเสียไป แต่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาเท่านั้นเอง เพราะคำว่า "ฑีฆ" (ฑ นางมณโฑ) ในภาษาบาลีหรือสันสกฤตที่แปลว่า "ยาว" นั้นไม่มี มีแต่ "ทีฆ" (ท ทหาร) เท่านั้น ความจริงเรื่องนี้ก็ได้พูดกันมาทุกปี แต่การเขียนก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร ยังมีที่ผิด ๆ ให้เห็นอยู่เสมอ แม้จะน้อยลงบ้างก็ตาม ยิ่งคำว่า "ทีฆายุกา โหตุ มหาราชินี" ด้วยแล้ว บางทีก็เขียนเป็น "ทีฆายุโก โหตุ มหาราชินี" และบางทีที่คำว่า "ทีฆายุโก" ใช้ ฑ (นางมณโฑ) หรือ ฑ หัวหยักก็มี แต่ในปัจจุบันการเขียนถูกต้องเกือบ ๑๐๐% แล้ว เพียงแต่คำว่า "ทีฆายุโก" และ "ทีฆายุกา" บางทียังใช้ ฑ (นางมณโฑ) แทน ท (ทหาร) อยู่บ้างเท่านั้น จึงขอรองให้ช่วยกันระมัดระวังและเขียนให้ถูกต้องหนอย อย่าเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่สำคัญเลย.

**จำนงค์ ทองประเสริฐ**

๑ ธันวาคม ๒๕๓๖

ที่มา http://www.tpschamnong.iirt.net/article/basa_5nt139.html